

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR

Materiál na rokovanie HSR SR
Dňa 13. decembra 2021

č. 12)

Stanovisko k Návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Všeobecne k návrhu:

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony predkladá Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Cieľmi návrhu zákona sú podľa predkladateľa najmä :

- systémová zmena riadenia verejných vysokých škôl, so zámerom jeho modernizácie tak, aby sa spružnili rozhodovacie procesy na úrovni vysokých škôl ako aj na úrovni fakúlt, najmä zverenie kreovania všetkých orgánov fakulty okrem funkcie dekana do samosprávnej pôsobnosti verejnej vysokej školy,
- zdefinovanie jednotných minimálnych kritérií na obsadenie funkčného miesta docenta a profesora a systémové zrušenie väzby týchto funkčných miest na tituly,
- profesionalizácia správnej rady verejnej vysokej školy,
- zvýšenie transparentnosti pri obsadzovaní funkcií dekana, rektora alebo člena správnej rady verejnej vysokej školy zavedením inštitútu verejného vypočutia,
- zjednotenie štandardnej dĺžky štúdia študijných programov v dennej forme a externej forme na prvom stupni, druhom stupni a študijných programov spájajúcich prvý stupeň a druhý stupeň,
- možnosť získania finančných prostriedkov podmienených plnením merateľných ukazovateľov (tzv. výkonnostné zmluvy),
- oddelenie rozhodnutí o akreditácii habilitačného konania a akreditácii inauguračného konania na dva samostatné druhy akreditácií,
- systémová zmena vytvárania učiteľských študijných programov,
- úprava zloženia predsedníctva Agentúry na podporu výskumu a vývoja a otvorenia sa občianskym združeniam pôsobiacim v oblasti výskumu a vývoja,
- rozšírenie spôsobov posudzovania projektov výskumu a vývoja zavedením posudzovania medzinárodnými expertnými panelmi a zavedením využívania rýchleho hodnotenia projektov, ktoré už boli vyhodnotené na inej úrovni,
- úprava orgánov Fondu na podporu vzdelávania (členstvo v rade fondu, funkčné obdobia),
- spružnenie termínov na doručovanie žiadostí o pôžičku.

Dátum účinnosti sa navrhuje od 1. apríla 2022, vzhľadom na dĺžku trvania legislatívneho procesu so zohľadnením primeranej legisvakančnej doby.

Stanovisko AZZZ SR :

Zásadné pripomienky k čl. I. – novele Zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a súvisiacich zákonov:

Materiál prináša hlavne opatrenia týkajúce sa delby moci v orgánoch akademickej samosprávy. Návrh novely nerieši kvalitu vzdelávania a taktiež nereflektuje dostatočne na potreby praxe.

Hlavné výhrady:

1. Navrhovaný spôsob menovania, odvolávania členov správnej rady ministrom školstva musí definovať kvalifikačné požiadavky na členov správnej rady a spôsob nominácií.
2. Zákon musí byť doplnený o merateľné ukazovatele, na základe ktorých sa budú školám prideľovať dotácie. Základným ukazovateľom by mala byť uplatniteľnosť absolventov vo vyštudovanom odbore.
3. Novela nerieši postavenie súkromných vysokých škôl, ktorých absolventi vo veľkej väčšine nenachádzajú uplatnenie vo vyštudovanom odbore. Zákon by mal definovať základnú podmienku pre činnosť súkromnej vysokej školy, a to dosiahnuť definovanú uplatniteľnosť absolventov vo vyštudovanom odbore.
4. Podmienky uplatniteľnosti absolventov vo vyštudovanom odbore musia byť dopracované aj pre novo zriaďované študijné odbory

Kľúčovým predpokladom akejkoľvek reformy by malo byť zavedenie systému sledovania uplatniteľnosti absolventov vo vyštudovanom odbore, ako aj zavedenie verejnej informovanosti o plnení tohto ukazovateľa.

Zásadné pripomienky k čl. III. – novele Zákona č. 172/2005 Z.z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja

AZZZ SR nesúhlasí, aby tak dôležitý zákon v oblasti riadenia vedy a výskumu bol predložený bez akejkoľvek diskusie so zainteresovanou odbornou verejnosťou.

Hlavné výhrady:

1. Navrhované ustanovenia týkajúce sa hodnotenia projektov by nemali byť obsiahnuté priamo v Zákone, ale mali by byť súčasťou všeobecne záväzného právneho predpisu, na ktorý bude Zákon odkazovať. Je tomu z dôvodu väčšej flexibilitnosti pri zavádzaní a aktualizovaní hodnotiacich procesov APVV.
2. K medzinárodnému panelu: nesúhlasíme s plošným zavádzaním medzinárodných hodnotiacich panelov, aj keď nespochybujeme ich význam a prínos. Vzhľadom na šírku vedných odborov v praxi je toto plošné zavedenie nerealizovateľné. Zavedenia medzinárodných panelov má svoj zmysel iba napríklad pre vybrané monotematické výzvy.
3. Rovnako nesúhlasíme, aby v § 6, odsek 3 informatické vedy a kybernetické vedy boli explicitne uvedené v jednej skupine s prírodnými a matematickými vedami.
4. Dôrazne požadujeme rozšírenie zástupcov súkromného sektora v predsedníctve APVV na minimálne 5 resp. tretinu z celkového počtu členov predsedníctva

Záver :

AZZZ SR odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie až po zapracovaní uvedených pripomienok.